

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**Освітньо-професійні програми Дизайн одягу,
Перукарське мистецтво та декоративна косметика, Графічний дизайн, Медіадизайн,
Декоративне мистецтво
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Культурологія
Викладач	<i>Філас Віктор Миколайович доктор історичних наук</i>
Контактний телефон	0984231818
Посилання	
Консультації	<i>Очні консультації: понеділок з 09.00 до 12.00 Онлайн консультації: Viber (0984231818) в робочі дні з 9.00 до 17.00</i>

Анотація	Програму вивчення навчальної дисципліни «Культурологія» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 Дизайн галузі знань 02 Культура та мистецтво. Предметом вивчення дисципліни є історія розвитку культури народів світу від найдавніших часів до сьогодення. Міждисциплінарні зв'язки: <i>Забезпечуючі дисципліни:</i> Історія України, Історія мистецтв, Історія дизайну, Філософія <i>Забезпечувані дисципліни:</i> всі гуманітарні дисципліни. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовний модуль 1. Теорія культури. Змістовний модуль 2. Історичні форми культури.
Заплановані результати навчання	Мета навчального курсу: формування у студентів ОКР «бакалавр» напряму підготовки «Дизайн» системи знань, умінь і навичок, необхідних для збагачення духовного світу студента, виховання вміння бачити й розуміти твори мистецтва, сприймати культуру як невід'ємну частину загального розвитку і становлення особистості. Завдання навчальної дисципліни: - залучити студентів до надбань світової та вітчизняної культури; - виховувати в них почуття гідності як громадянина незалежної демократичної України; - формувати широкий загальнокультурний, гуманістичний світогляд, позбавлений ідеологічної упередженості. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей) знати: - загальні відомості про культурно-історичний процес; - особливості культурних епох, їхні духовні цінності та пріоритети; - особливості, характерні ознаки, здобутки світової культури; - досягнення в різних галузях світової та національної культури; - види і жанри мистецтва, їхню духовну мову; - основні наукові і технічні досягнення провідних діячів науки, техніки, культури, які визначають характер і особливості культури тієї чи іншої епохи, вміти: - аналізувати явища духовного життя та орієнтуватися в багатому світі духовної культури; - розуміти природу різних жанрів художньої творчості та видів мистецтва;

	- давати порівняльну характеристику типів культур; - збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти. компетенції: - здатність усвідомлювати закономірності формування культурного простору; - здатність застосовувати здобутки наукових досягнень у творчому процесі; - розуміння ролі культурології у підготовці майбутнього дизайнера. У процесі засвоєння дисципліни бакалавр має набути таких соціальних навичок (soft-skills): - володіти навичками наукового та творчого аналізу; - будувати ефективну комунікативну взаємодію із суб'єктами творчого процесу; - дотримуватись етичних принципів;
Політика дисципліни	При організації освітнього процесу в Хортицькій національній академії студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти; Положення про вибіркові дисципліни; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти; Положення про критерії оцінювання знань студентів; Положення про переведення на індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання; Положення про академічну доброчесність.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтво	Нормативна	
	Спеціальність 022 Дизайн	Семестр	2
Модулів – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 32 год.	
Змістових модулів – 2		Лекції: 18 год.	Практичні, семінарські: 14 год.
Загальна кількість годин – 90			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –5		Самостійна робота 58 год.	
		Модульний контроль	
		Вид контролю: диф. залік	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ

Тема 1.1. Культура як наука та суспільно-історичне явище

Об'єкт, предмет та завдання курсу «Культурологія». Сучасне розуміння категорії «культура» її сутність. Концепції культури. Функції культури. Виникнення та історична еволюція поглядів на культуру в європейській культурологічній думці.

Тема 1.2. Типологія культури

Культура як багаторівнева система. Структура культури. Субкультура та контркультура. Поняття форми культури. Елітарна, народна та масова культури. Міська та сільська культура. Основні інститути культури та поняття.

Тема 1.3. Культура, етнос, цивілізація

Поняття етнос. Теорії етносу. Цивілізація як поняття культурології. Особливості східного та західного типу культур. Культура та релігія. Різноманіття культур запорізького регіону.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ІСТОРИЧНІ ФОРМИ КУЛЬТУРИ

Тема 2.1. Традиційні суспільства: первісна культура та культура Давнього Сходу

Характерні риси первісної культури. Первісне мистецтво. Соціальні і світоглядні основи давніх цивілізацій. Специфіка історично-психологічного розвитку основних феноменів культури. Культура Стародавнього Єгипту. Своєрідність Месопотамської культури. Міфологія як етап культурного розвитку людського суспільства.

Тема 2.2. Гуманістичний пафос античної культури та культура Візантії

Гомеровський період. Давньогрецька архаїка. Класичний період. Еллінізм. Культурна спадщина Стародавнього Риму і його вплив на європейську цивілізацію. Візантійська імперія: особливості соціально-політичної організації суспільства. Духовна й художня культура Візантії. Культурна спадщина Візантійської імперії і його вплив на європейську цивілізацію.

Тема 2.3. Культура Середньовіччя та епохи Відродження

Християнська церква і релігійна свідомість: культура «молиться» стану. Середньовічне християнство і лицарська ідея: культура «воюючого» стану. Простолудин в культурі середньовіччя. Інтелектуальна еліта доби середньовіччя і її вплив на цивілізаційну динаміку. Соціокультурні передумови епохи Відродження. Характерні особливості культури Відродження. Специфічні риси Північного Відродження. Видатні діячі Відродження..

Тема 2.4. Культура Нового часу і Просвітництва

Соціально-економічні основи розвитку культури нового часу. Бароко. Класицизм. Ідейно-філософські основи Просвітництва. Становлення основних художніх напрямків та специфіка їх прояву в різних сферах культури (рококо, реалізм, сентименталізм).

Тема 2.5. Культура XX ст. початку XXI ст.

Основні художні течії XIX ст.: класицизм, романтизм, реалізм, символізм, експресіонізм, імпресіонізм). Модернізм та постмодернізм як специфічні культурні феномени XX ст. Сучасні культурні течії та тенденції.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ				

Тема 1.1. Культура як наука та суспільно-історичне явище.	4	4		
Тема 1.2. Типологія культури	16	2	2	10
Тема 1.3. Культура, етнос, цивілізація.	16	2	2	12
Змістовий модуль 2. ІСТОРИЧНІ ФОРМИ КУЛЬТУРИ				
Тема 2.1. Традиційні суспільства: первісна культура та культура Давнього Сходу.	16	2	2	12
Тема 2.2. Гуманістичний пафос античної культури та культура Візантії.	18	2	4	12
Тема 2.3. Культура Середньовіччя та епохи Відродження.	18	2	4	12
Тема 2.4. Культура Нового часу і Просвітництва.	2	2		0
Тема 2.5. Культура XX ст. - початку XXI ст	2	2		0
Усього годин	90	18	14	58

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
	МОДУЛЬ І. НАУКА І НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1.1	Міська культура: генеза та особливості. На основі ознайомлення з експозиціями Запорізького обласного краєзнавчого музею «Економічний розвиток краю у другій половині XIX – на початку XX ст.», «Запоріжжя в період післявоєнної відбудови», «Дніпрогес: підкорення стихії». скласти доповідь на тему «Трансформація особливостей побуту міста Олександрівська-Запоріжжя у другій половині XIX - середині XX ст.»	4
1.2	Різноманіття національних культур запорізького регіону. На основі ознайомлення з експозиції Запорізького обласного краєзнавчого музею «Запорізький край наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Заселення краю» скласти доповідь на тему «Основні маркери національних культур запорізького регіону»	4
	МОДУЛЬ ІІ. РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
2.1.	Міфологія як етап культурного розвитку людського суспільства <i>Питання для обговорення:</i> Поняття міфів і міфології. Історія вивчення міфології. Особливості міфологічного мислення. Міфологічний час і простір. Міфологічна класифікація. Міфотворчість XXI століття: архайзація в масовій культурі.	2
2.2.	Гуманістичний пафос античної культури та культура Візантії. <i>Питання для обговорення:</i> 1. Гомерівський період. 2. Давньогрецька архаїка. 3. Класичний період. 4. Еллінізм. 5. Культурна спадщина Стародавнього Риму і його вплив на європейську цивілізацію. 6. Візантійська імперія: особливості соціально-політичної організації суспільства. 7. Духовна й художня культура Візантії. 8. Культурна спадщина Візантійської імперії і його вплив на європейську цивілізацію.	2

Оцінювання: національна та ЕКТС

За шкалою ЕКТС	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Диференційний залік	Залік
A	90–100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82–89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75–81 (добре)		
D	64–74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60–63 (достатньо)		
FX	35–59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1–34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Культура як предмет культурології.
2. Поняття “ментальність”.
3. Світоглядні універсалії української культури.
4. Міфологічна модель світу: основні універсалії та символи.
5. Символічний космос слов'янського язичництва.
6. Сутність культурогенезу.
7. Людина і світ у культурі Давнього Єгипту.
8. Людина і світ у культурі Передньої Азії.
9. Світо модель давньогрецької культури.
10. Людина в культурі Давньої Греції.
11. Світо модель давньоримської культури.
12. Людина в культурі Давнього Риму.
13. Модель часу в Давній культурі.
14. Людина в індо-буддійському типі культури.
15. Світо модель індо-буддійського типу культури.
16. Людина в даосько-конфуціанській традиції.
17. Світо модель традиційної культури Китаю.
18. Людина в японо-буддійській традиції.
19. Світо модель традиційної японської культури.
20. Людина в арабо-мусульманській культурі.
21. Світо модель ісламської культури.
22. Світо сприймання в західній і східній культурних традиціях.
23. Людина в західній і східній культурах.
24. Світо модель християнської середньовічної культури.
25. Людина і світ у романській культурі.
26. Людина і світ у готичній культурі.
27. Модель часу в Середньовіччі.
28. Православний храм як образ світу.
29. Антропоцентрична модель ренесансної культури.
30. Крах ренесансного ідеалу.
31. Ренесансні ідеї в українській культурі.
32. Світо модель нової культури.
33. Модель часу в новій культурі.
34. Людина в культурі бароко.
35. Образ світу в бароковій культурі.
36. Людина в культурі українського бароко.
37. Світо модель українського бароко.
38. Людина в культурі класицизму.

39. Людина в культурі рококо.
40. Людина і світ в культурі романтизму.
41. Людина і світ в українському романтизмі.
42. Раціоналізм нової культури: злет і падіння.
43. Реалізм як відображення світосприймання XIX ст.
44. Суб'єктивізм у культурі кінця XIX ст.
45. Українська культура кінця XIX ст.
46. Імпресіонізм як світобачення.
47. Постімпресіонізм як світобачення.
48. Хронотоп новітньої культури.
49. Модерністська модель світу.
50. Постмодерністська модель світу.
51. Міфотворчість тоталітарної культури.
52. Людина в новітній культурі.
53. Абстракціонізм як світобачення.
54. Сюрреалізм як світобачення.
55. Потік свідомості як художній дискурс новітньої культури.
56. Людина і світ в експресіонізмі.
57. Буття людини в екзистенціалістській концепції.
58. Концепція людини в поп-арті.
59. Концептуалізм як модель інформаційного суспільства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абрамович С., Чекмір'ова М. Культурологія. Київ, 2017. 452 с.
2. Безклубенко С.Д. Вступ до культурології. Теоретичне дослідження. Київ, 2015. 508 с.
3. Кислюк К. Сучасна культурологія. Навчальний посібник. Київ, 2018. 342 с.
4. Культурологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. А. Конверського. Київ, 2013. 864 с.
5. Передерій І.Г. Історія зарубіжної культури: навчальний посібник. Полтава, 2015. 330 с.
6. Сандюк Л. Основи культурології. Навчальний посібник. Київ, 2019. 400 с.

Додаткова

1. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : підручник. Київ, 2017. 576 с.
- Подзюбан Е. В. Первобытная культура: учебное пособие. Київ, 2016. 227 с.
2. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури. Київ, 2015. 386 с.
3. Садохин А. П. История мировой культуры: учебное пособие. Москва, 2015. 767 с.
4. Сіверс В. Історія світової культури : навчальний посібник. Київ, 2017. 204 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. http://ebk.net.ua/Book/cultural_science/zakovich_kulturologiya/zmist.htm
2. <http://uchebnikfree.com/page/istkulturi/ist/ist-7--idz-ax237.html>
3. <http://nkckhust.dyndns.org/elibrary/library/books/40436/maket.pdf>
4. <http://textbooks.net.ua/content/category/44/66/50/>